

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مبانی تاریخی ورزش

نویسندگان:

دکتر رحیم رمضانی نژاد - دکتر شهرام شفیعی

اعضای هیأت علمی دانشگاه گیلان

سرشناسه : رمضانی نژاد، رحیم، -
 عنوان و نام پدیدآور : مبانی تاریخی ورزش / نویسندگان رحیم رمضانی نژاد، شهرام شفیع.
 مشخصات نشر : رشت : وارسته، ۱۳۹۱.
 مشخصات ظاهری : ۲۱۶ص. : مصور (رنگی).
 شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۸۰۸۶-۲۹-۴
 وضعیت فهرست نویسی : فیبا
 یادداشت : کتابنامه: ص. ۲۱۶.
 موضوع : تربیت بدنی
 موضوع : ورزش
 موضوع : ورزش -- تاریخ
 موضوع : تربیت بدنی -- تاریخ
 شناسه افزوده : شفیع، شهرام، -
 رده بندی کنگره : GV۳۴۱/۸م۲ ۱۳۹۱
 رده بندی دیویی : ۶۱۳/۷۱
 شماره کتابشناسی ملی : ۳۰۲۶۶۴۰



انتشارات وارسته

نام کتاب : مبانی تاریخی ورزش

مولفان : دکتر رحیم رمضانی نژاد، دکتر شهرام شفیع

لبنوگرافی : همراهان

چاپ و صحافی : توکل

حروفچینی : هنر و اندیشه

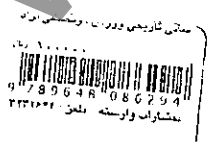
طراح روی جلد : میثم وارسته

شمارگان : ۱۰۰۰

سال چاپ : ۱۳۹۲

نوبت چاپ : اول

شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۸۰۸۶-۲۹-۴



آدرس : رشت . میدان گاز . خیابان نامجو تلفن : ۳۳۳۲۶۴۴

آدرس اینترنتی : www.varastehpub.com

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
مقدمه.....	۷
فصل اول.....	۱۱
پیدایش ورزش.....	۱۱
مطالعه تاریخ.....	۱۲
تربیت‌بدنی و بازی در جوامع اولیه.....	۱۶
میراث تاریخی ورزش.....	۱۹
مبانی فکری ورزش.....	۲۱
فصل دوم.....	۲۷
ورزش در تمدن شرق باستان.....	۲۷
تمدن چیست؟.....	۲۸
تربیت‌بدنی و ورزش در چین.....	۳۱
تربیت‌بدنی و ورزش در هند.....	۳۴
تربیت‌بدنی و ورزش در خاور میانه.....	۳۸
آشنایی با هنرهای رزمی.....	۴۲
فصل سوم.....	۴۹
ورزش در یونان و روم باستان.....	۴۹
تعلیم و تربیت در یونان باستان.....	۴۹
تربیت‌بدنی و ورزش در آتن قدیم.....	۵۵
ورزش در آتن جدید (عصر طلایی).....	۵۸
تربیت‌بدنی و ورزش در روم باستان.....	۶۰
تفکر تربیت‌بدنی در یونان باستان.....	۶۷
تفکر تربیت‌بدنی در روم باستان.....	۷۲
فصل چهارم.....	۷۵
تاریخ و تفکر بازی‌های المپیک.....	۷۵
ریشه تاریخی بازی‌های المپیک باستان.....	۷۵

۷۸	المپیک، فرهنگ و مذهب یونان
۸۰	برنامه بازی‌های المپیک
۸۴	اجرای رشته‌های ورزشی
۸۵	مسابقه دو
۸۵	پنجگانه
۸۷	بازی‌های مشابه المپیک
۸۹	رکود بازی‌های المپیک
۹۱	زیر بنای فکری المپیک باستان
۹۳	احیاء بازی‌های المپیک
۹۶	زیر بنای فکری بازی‌های المپیک جدید
۱۰۱	۱- فلسفه زندگی در ورزش
۱۰۷	۲- تربیت ورزشی
۱۱۰	۳- جهانی بودن المپیک
۱۱۷	فصل پنجم
۱۱۷	تاریخ و تفکر ورزش در ایران باستان
۱۱۸	وضعیت تاریخی، اجتماعی و فرهنگی
۱۲۱	ویژگی دینی تعلیم و تربیت
۱۲۳	ویژگی طبقاتی تعلیم و تربیت
۱۲۵	برنامه و روش‌های تربیتی
۱۲۷	وضعیت تربیت‌بدنی و ورزش
۱۲۷	بهداشت جسمانی و نیرومندی بدنی
۱۲۹	تربیت و آموزش نظامی- ورزشی
۱۴۱	فصل ششم
۱۴۱	ورزش در قرون وسطی و رنسانس
۱۴۲	اهمیت قرون وسطی در تاریخ اروپا
۱۴۴	وضعیت اجتماعی و فرهنگی قرون وسطی
۱۴۵	نقش کلیسا در فرهنگ ورزش
۱۴۸	نظام فئودالی و ورزش
۱۴۹	ورزش در قرون وسطی

تفکر تربیت‌بدنی و ورزش در رنسانس.....	۱۵۳
تفکر تربیت‌بدنی و ورزش در دوران جدید.....	۱۶۴
فصل هفتم.....	۱۶۹
تاریخ و تفکر ورزش در ایران اسلامی.....	۱۶۹
تعلیم و تربیت دوره اسلامی.....	۱۷۰
فعالیت‌های نظامی - ورزشی صدر اسلام.....	۱۷۳
هویت ورزش ایرانی - اسلامی.....	۱۷۵
تربیت ورزشی از دیدگاه اندیشمندان اسلامی.....	۱۸۷
تربیت‌بدنی و ورزش در دوره قاجار.....	۱۹۱
تربیت‌بدنی و ورزش در دوره معاصر.....	۱۹۴
تربیت‌بدنی و ورزش در مدارس و دانشگاه‌ها.....	۱۹۷
وزارت ورزش و جوانان (سازمان تربیت‌بدنی و ورزش سابق).....	۲۰۱
منابع.....	۲۰۸

مقدمه

مفهوم ورزش از سه جنبه قابل بررسی است. از نظر تاریخی به مجموعه‌ای از فعالیت‌های بدنی، حرکات، بازی‌ها، انواع سرگرمی‌ها و تفریحات ورزشی گفته می‌شود که از ساده‌ترین شکل شروع شده و با انواع فناوری ترکیب یافته است. شکل‌های پیشرفته و متنوع فعالیت‌های حرکتی و ورزشی سبب شکل‌گیری سازمان‌ها و رویدادهای فراوانی شده است که با اهداف مختلف و گاه متناقضی دنبال می‌شود. از جمله آموزشی و تربیتی، ورزش به مجموعه فعالیت‌های حرکتی نظام‌مندی گفته می‌شود که با اهداف تربیتی و اجتماعی در موسسات مختلفی مانند مدارس، دانشگاه‌ها، باشگاه‌ها و دیگر نهادها برنامه‌ریزی می‌شود. از نظر علمی، تربیت‌بدنی و علوم ورزشی با اسامی مختلف به مثابه یک دانش میان‌رشته‌ای بر پایه مطالعات علوم زیستی و انسانی قرار دارد و فقط به دنبال تحقق اهداف تربیتی و بهداشتی یا نیک زیستی^۱ نیست، بلکه می‌کوشد کیفیت زندگی و عملکرد فرد را در زندگی و ورزش بهبود دهد.

هر سه تفسیر از تربیت‌بدنی و ورزش را می‌توان در واژه «تربیت ورزشی» خلاصه کرد، چون هدف اصلی ورزش تربیت افرادی فعال و سالم، تربیت ورزشکار و روحیه ورزشکاری در جامعه است که این فرایند تربیتی نیز در تعامل با بسترها و اهداف اجتماعی، اقتصادی و سیاسی جریان می‌یابد. در حال حاضر ورزش، بخشی از اقتصاد و تجارت محسوب می‌شود. البته روند تجاری شدن ورزش نه فقط سبب شد که ورزش از هویت فرهنگی و تربیتی خود فاصله گیرد، بلکه چنان با علم، تجارت و فناوری در آمیخت که جایگاه آن را به یک بنگاه اقتصادی برای معامله کالایی به نام ورزشکار تنزل داد. با وجود این، کارکرد تربیتی ورزش همیشه مهم و حساس بوده است. حتی بسیاری از فیلسوفان و علمای تربیت نیز نشان داده‌اند که فقط با تکیه بر چنین کارکردی می‌توان در جهت تربیت واقعی گام برداشت.

پس از چاپ کتاب اصول و مبانی تربیت‌بدنی و ورزش (رمضانی‌نژاد، ۱۳۸۶) و تاریخ

تربیت بدنی و علوم ورزشی (رمضانی‌نژاد، ۱۳۸۷) بسیاری از همکاران و دانشجویان گرامی بر تداخل موضوعات، دشوار بودن فهم برخی از مطالب کتاب برای خوانندگان تأکید کرده بودند. این بازخورد و راهنمایی ارزنده سبب شد که در صدد تدوین مجموعه کتاب‌های مستقل، کوچک و کاربردی برای تبیین مبانی تربیت بدنی و ورزش با رویکرد علوم انسانی بر آییم. به طور کلی، تربیت بدنی و ورزش از سه مبانی اساسی تاریخی، تربیتی و علمی تشکیل شده است که با توجه به شرایط خاص هر جامعه می‌توان مبانی اجتماعی - فرهنگی و مبانی ارزشی و اخلاقی را هم به آن افزود. این مبانی به صورت یک مجموعه کتاب و با همین عناوین تدوین شده است.

در جلد اول این مجموعه و از جنبه تاریخی، ورزش را می‌توان مجموعه‌ای از فعالیت‌های مرتبط با بهداشت و سلامتی، انواع فعالیت‌های بدنی، بازی‌ها، سرگرمی‌ها و تفریحاتی در نظر گرفت که به صورت نظام‌مند یا غیر رسمی از گذشته در جوامع مختلف و با اهداف کم و بیش مشابهی گسترش یافته است. بازی و ورزش، بخش کوچکی از تاریخ زندگی آدمی را تشکیل می‌دهد که بررسی آن برای کارشناسان علوم ورزشی لازم است. آگاهی از ریشه‌های تاریخی این پدیده، رابطه آن با دیگر ابعاد زندگی اجتماعی نه فقط برای درک هویت و تحول تاریخی ورزش ضروری است، بلکه نشان می‌دهد چگونه یک نیاز فطری و طبیعی کارکردهای مختلف تربیتی، اجتماعی - فرهنگی و اقتصادی پیدا کرده و توانسته است و از مبانی علوم انسانی و زیستی در جهت اهداف سلامتی، تربیتی و اجتماعی قرار گیرد. البته بررسی موضوعات تاریخی در ورزش هنوز اهمیت و جایگاه ارزشمند خود را در مطالعات علمی پیدا نکرده است و به همین دلیل منابع و تحقیقات بسیار کمی در این زمینه وجود دارد. با وجود این، مطالب کتاب جنبه نقلی و گزارشی ندارد و به صورت تحلیلی و انتقادی نگارش شده است. بنابراین، هدف بررسی انواع و اشکال فعالیت‌های بدنی و ورزشی - نظامی تقریباً مشابه دوره قدیم نیست، بلکه تلاش شده است که خوانندگان بیشتر با بسترهای فکری و شرایط اجتماعی - فرهنگی اثرگذار بر ورزش آشنا شوند.

هدف اصلی این کتاب فقط توصیف مجموعه‌ای از انواع فعالیت‌های جسمانی و انواع بازی و ورزش نیست، بلکه بررسی میراث تاریخی - فکری یا اندیشه و تفکر مربوط به ورزش بسیار مهم است. چون مبانی فکری و فرهنگی هر یک از دوره‌های تاریخی بستر اصلی ورزش را تشکیل می‌دهد، بنابراین باید دریافت که ورزش در بستر اجتماعی - فرهنگی هر دوره چه جایگاهی داشته است و به دنبال چه اهدافی بوده و از کدام برنامه برای دستیابی به آن اهداف سود برده است. بررسی اولیه، کامل و شناخت دقیق پدیده تربیت بدنی ورزش در هر تمدن یا کشوری به تجزیه و تحلیل همه جانبه شرایط اجتماعی، تاریخی، فرهنگی و سیاسی نیاز دارد، در غیر این صورت